

انتخاب‌های پیش رو و نتیجه هر یک از آن‌ها ندارند. حال آنکه دولت‌ها با ارزش‌های عمومی متعددی مواجه‌اند که تمرکز بر یکی ممکن است به از دست رفتن دیگری منجر شود. به‌عنوان مثال ارزش‌های عمومی مرتبط با حوزه سلامت (کنترل شیوع بیماری و کاهش مرگ‌ومیر) ممکن است با ارزش‌های عمومی حوزه اقتصاد (تخفیف اثرات اقتصادی بحران) همسو نباشند. شرایط کنونی سبب شده حتی زمانی که تنها بر حوزه اقتصاد متمرکز می‌شویم با ارزش‌های عمومی گوناگون و ناهمسو مواجه باشیم.

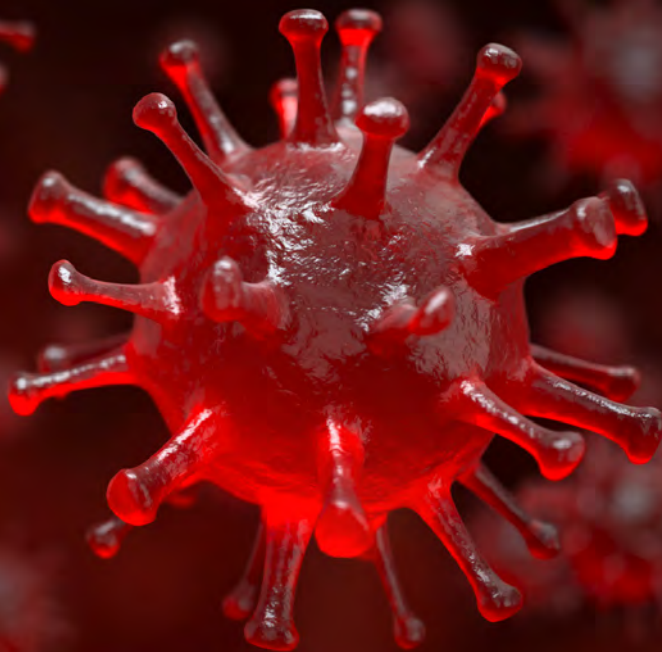
ایران در شرایط تحریمی وارد نبرد با کرونا شد؛ با توجه به شرایط تحریمی و کمبود منابع مالی، محدودیت‌های سیاست‌گذاری دولت برای مقابله با کرونا چیست؟

فخاری: بسیاری از کشورهای درگیر با بحران کرونا به مدد کاهش قیمت نفت با تورمی پایین مواجه هستند و به‌راحتی می‌توانند در انتخاب میان مبارزه با رکود و مبارزه با تورم گزینه نخست را برگزینند؛ ولی ما با تورمی بالا و ناپایدار مواجهیم و باید در اتخاذ سیاست‌های انبساطی و تورم‌زای مشوق رشد که پاسخ رایج این روزها به بحران کرونا در جهان است با احتیاط عمل کنیم. علاوه بر این منابع محدود دولتی اجازه نمی‌دهد هم‌زمان بر دو ارزش حمایت از خانوارهای آسیب‌دیده و بازبایی رشد در کوتاه‌مدت متمرکز باشیم؛ مگر اینکه در هردو ارزش به حداقل‌ها بسنده کنیم.

در حال حاضر، افراد جامعه سیاست‌های حمایتی اتخاذشده در کشورهای مختلف را به‌عنوان پایه و برهانی برای مطالبات خود در نظر می‌گیرند؛ بدون اینکه از چرایی و چگونگی تفاوت شرایط در ایران با سایر کشورها آگاه باشند. سیاست‌گذار نیز در پاسخی سریع و آسان به این مطالبات، وعده‌هایی را مطرح می‌کند که یا عملی نخواهد شد یا در صورت عملی شدن هزینه‌های سنگین‌تری بر جامعه تحمیل خواهد کرد و در هر دو حالت به تضعیف بیش‌ازپیش اعتماد عمومی دامن خواهد زد. از این جمله می‌توان به مصاحبه وزیر نیرو مبنی بر مهلت پرداخت قبوض آب و برق اشاره کرد که ضمن انباشت مبالغ این قبوض، با فرارسیدن پیک مصرف آب و برق و قبوض سنگین جدید، پرداخت برای مردم دشوارتر و در نتیجه نارضایتی مضاعف خواهد شد و باز نتیجه آن

می‌شود که حقوق فروردین و اردیبهشت کارکنان صنعت آب و برق با وام بانکی پرداخت می‌شود. در این شرایط ناظران بیرونی به این نتیجه می‌رسند که این اقدام پوپولیستی وزیر نیرو می‌تواند مرتبط با انگیزه وی برای حضور در انتخابات ریاست جمهوری آتی باشد. در مثالی دیگر سیاست‌گذار بدون توجه به محدودیت‌های موجود وعده هم‌زمان افزایش حقوق کارمندان دولت، حمایت از کسب‌وکارهای کوچک و نیز صنایع آسیب‌دیده، حمایت از خانوارهای نیازمند و کنترل قیمت‌ها را مطرح می‌کند. وعده‌های هم‌زمانی که نمی‌تواند عملی شود و جز مسکن‌های کوتاه‌مدت نیست. مردم نیز بارها طعم درد را پس از اتمام اثر مسکن چشیده‌اند و مدام از سیاست‌گذار دورتر می‌شوند.

آیا آرایش گفتمان‌ها و جریان‌های سیاسی در ایران پساکرونا دستخوش تغییر خواهد شد؟ آن تغییرات کدام است؟

آقا محمدی: آثار بحران کرونا جریان‌های سیاسی را تحت تأثیر قرار خواهد داد؛ اما در مورد اینکه به تولید گفتمان جدید منجر شود یا خیر، تردیدهایی وجود دارد. همچنان که برخی از نظریه‌پردازان معتقدند، این بحران موجب تقویت دولت‌های رفاه در جهان خواهد شد؛ در ایران نیز ممکن است موجب تقویت جریان‌های سیاسی معیشت‌محور و دولت‌های حمایت‌گرا شود. برای مثال اگر انتخابات مجلس شورای اسلامی در شرایط کنونی برگزار می‌شد، ممکن بود پزشکان بیشتر به مجلس راه یابند. انتخابات اسفند به دلیل برگزار شدن در بستر مسائل اقتصادی و معیشتی به تقویت اقتصادخوان‌ها و عمرانی‌ها و معیشت‌محورها در مجلس منجر شد و به همین دلیل بحران کرونا موجب تقویت بیشتر این جریان‌ها در مناسبات سیاسی موجود می‌شود.

این بحران، در عرصه سیاست خارجی ممکن است موجب تقویت ناسیونالیسم و جریان‌هایی شود که دیپلماسی دولت فعلی را نقد می‌کنند؛ زیرا به باور